„UNIVERSUL“ IN ARDEAL ȘI BANAT

Păduri maramureşene

Aplanarea unui conflict care durează de 75 ani

Oradea, 15 Martie

In Maramureș exista un conflict între composesorat și comuna Vișeul de sus, adică între proprietari propriu zis și între proprietari și baronul Groedel. Statul avea și el pretențiile sale în toată afacerea aceasta, mai ales că deținătorii celor 26.000 jugăre de pădure, în discuție, erau cu toții proprietari români.

Statul maghiar, pe vremuri, profitând de neînțelegerea dintre țăranii proprietari ai pădurilor, toți români, a crezut că găsește ocazia să-i deposedeze, formulându-și pretenție asupra 85 la sută din cele 26.000 jugăre, românilor urmând să le rămână numai 15 la sută. Era despuere în toată legea, pe care Curia maghiară, spre cinstea ei, a respins-o, atunci.

După această înfrângere, statul maghiar iar a găsit modalitatea de a sâcâi pe maramureșeni și iar i-a încurcat într'un nou proces de aceiași speță și cu aceiași tendință de a-i deposeda de 85 la sută din pădurile pe cari le dețineau. Și casația maghiară iar a respins acțiunea.

Dacă nu s'a reușit deposedarea samavolnică a țărănimii române prin aceste procese, s'a ajuns, totuși, la ruinarea ei. Mulți din acești proprietari români de păduri au trebuit să-și vândă proprietatea pe preț de nimic. Iar baronul Groedel care pândea la cotitură, s'a ales cu munți întregi păduroși, fără ca să-i coste cine știe cât.

Fapt e că România Mare a găsit pe maramureșeni în următoarea situație, în ceeace privește pădurile: 25 la sută din cele 26.000 jugăre le deținea statul; 14 la sută Groedel, 10 la sută proprietarii țărani cu moșii mai mari decât 100 jugăre, iar restul de 51% îl deținea un număr de 2.300 țărani, proprietari mici, cari alcătuiau composesoratul. Din totalul acestei proprietăți, comuna Vișeul de sus pretindea un număr de 6.000 jugăre. Și fiindcă nici statul, nici Groedel, nici proprietarii țărani nu voiau să dea, procesul întentat în 1852 continua. Ca să se poarte iar pe drumuri, ca pe vremea când țăranii se judecau cu statul maghiar, nu le venea. Erau acum în țara lor. Apoi se simțeau obosiți de atâta alergătură și de atâtea cheltueli. De pe urmele județii românului cu statul s'a pricopsit baronul Groedel. Și s'au gândit să pună capăt situației critice. De aceia țăranii maramureșeni au cerut d-lui Coriolan Tătaru, rezidentul ținutului Someș, ca să convoace o consfătuire la care să se caute o soluție practică dar definitivă.

La consfătuirea aceasta au luat parte d-nii: Al. Zeicu, conducătorul regiunii silvice din Ardeal; Popovici, inspector general silvic la Cluj; reprezentantul C. A. P. S.-ului, dr. F. Hodoreanu avocatul C. A. P. S.-ului, dr. Moisil avocatul statului, dr. Brate jurisconsultul ținutului și dr. Zizi Mann, fost prefect de Maramureș, jurisconsultul composesoratului.

Ședința a durat 12 ore. Și s'a ajuns la o soluție definitivă. Composesoratul vinde comunei Vișeul de sus 5.100 jugăre pentru pădure comunală pe prețul de expropriere, primind numai jumătate din valoare, la restul de jumătate renunțând în favoarea comunei. Deci vinde de fapt 5.100 jugăre pe jumătate din prețul de expropriere. Comuna Vișeul de sus a luat la cunoștință că i s'a donat, de fapt, acest teren și nu mai are nici o pretenție.

Valoarea acestei înțelegeri o poate aprecia oricine. Mai ales că acum ne mai fiind sechestre și alte năsbâtii, se pot începe lucrările de exploatare. De unde până acum în Maramureșul sărăcit de aceste procese, comune întregi nu aveau de lucru, acum s'a și hotărît, în această consfătuire, exploatarea pădurilor pe bază cooperatistă și aceste exploatări urmează să înceapă cât de curând. Se vor angaja 800—1.000 de lucrători, toți membri ai composesoratului, la lucrările cari urmează să înceapă cât de curând.

Am întâlnit un maramureșean în tren ieri, venind dela Cluj și el îmi povestea fericit: — Această înțelegere, domnule, ne scoate din sărăcie. Dumnezeu să-i dea sănătate d-lui rezident Coriolan Tătaru, care ne-a mântuit. Ce n'a putut face legea, care nu era a noastră, timp de 75 ani, a făcut d. Tătaru în 12 ore.

Un duel pe motiv rasist la Budapesta

Se bate un român cu un sas pentru maghiarism

Oradea, 15 Martie

La Budapesta, într'o pădure din apropiere, Duminecă la orele 4, s'au bătut în duel doi oameni de valoare, un gazetar redutabil, fost demnitar înalt până mai ieri, cu un scriitor tot așa apreciat.

Curentul rasist, reprezentat în Ungaria și, mai ales, stimulat, de fostul președinte de consiliu Imredi, având alături pe generalul Eugen Ratz, a scormonit patimi și a răscolit documente din trecut, fixând origini cari nu prea au mult comun cu națiunea pură maghiară. Cei mai fanatici maghiari, cei cari fâlfâe la toate ocaziile stindardul imaculat al rasismului maghiar, se pomenesc pe rând dărâmați de pe soclul solid pe cari se credeau eternizați în istoria maghiară ca neaoși maghiari. S'a început cu Imredi, a continuat cu generalul Eugen Ratz. Primul, Heinrich de origine, nu e nici german pur, ci are sânge evreesc. Celălalt, generalul viteaz, este de origină român, având și azi rubedenie în județul Arad, la Nădlac, rubedenie de nădejde, țărani români, sănătoși și la trup și în credință.

Acum a venit rândul unui al treilea, d-lui Kolosvary Borcsa Mihaly, fost director al presei. Făcând ziaristică la Debrețin, făcea și politică de extrema dreaptă. La venirea d-lui Imredi în fruntea guvernului pe care l-a prezidat, d. Kolosvary Borcsa Mihaly a fost chemat la Budapesta și numit director al presei, post cu foarte mare platformă în Ungaria, fiindcă de multe ori directorul presei ia parte la consiliile de miniștri.

In preajma plecării d-lui Imredi din fruntea guvernului, d. Kolosvary Borcsa Mihaly a fost ales deputat guvernamental. E un element de valoare în politica internă a Budapestei deci. De aceia trebuia lovit și el. Natural era rasist ca și d. Imredi, ca și d. general Rațiu Eugen, șefii săi politici. La retragerea d-lui Imredi din fruntea guvernului, a plecat și d. Borcsa Mihaly din fruntea direcțiunii presei. A fost numit imediat primredactor al ziarului guvernamental „Fuggetlenség“ (Independența).

Aci, în fruntea acestei gazete, se găsea Kolosvari Borcea Mihaly, când s'a deslănțuit lupta contra rasiștilor. Când a văzut că d. Lendvay Ștefan se leagă de generalul Rațiu, căruia îi cerea să nu facă rasism maghiar, tocmai d-sa care nu este maghiar, ci român, Kolosvary Borcsa nu a mai putut răbda. Și a luat apărarea d-lui general Rat Eugen, spunând că este un general viteaz și un nobil maghiar, căruia nu-i-se poate reproșa nimic.

Adversarul Lendvay recunoaște meritele ca ostaș ale d-lui general Ratz, îi contestă însă dreptul de a face, tocmai d-sa, rasism maghiar. Și, de aci, o polemică destul de furtunoasă.

Sâmbătă seara, Kolosvary Borcea Mihaly se găsea la restaurantul „Zöldfa“ (Pomul verde) unde colegii de redacție dela „Függetlenség“ îl sărbătoreau. După miezul nopții s'a sculat să plece cu colegii săi. Când să treacă pragul ușii însă a auzit rostindu-i-se numele dela o masă. Și i se rostea numele nu tocmai cu deferență. De aceea s'a întors, s'a dus la masa unde se găsea societatea care-l pomenea. Aci, a găsit pe d. Lendvay în mijlocul ziariștilor dela ziarul „Magyar Nemzet“.

— Ce-ai zis? se adresă d-lui Lendvay.

— Am zis că dumneata ai luat apărarea generalului Rat Eugen, fost ministru de război al d-lui Imredi, fiindcă și dumneata ești român, îi răspunse d. Lendvay.

Insulta a fost prea mare se vede, încât d. Kolosvary Borcsa Mihaly l-a pălmuit. S'a iscat un scandal formidabil, fiindcă cu d. Borcea s'au întors și colegii săi, iar în jurul lui Lendvay se găseau iar numeroși gazetari de la „Magyar Nemzet“.

Diferendul dintre cei doi eroi între Ștefan Lendvay și Borcea Mihail, primul născut Lehner, de origină săsească, dar democrat convins ungur, iar al doilea Mihai Borcea-Cluj, român, dar rasist maghiar, a urmat să se tranșeze a doua zi pe calea armelor. Și Duminică, la orele 4, eroii maghiari au schimbat câte un foc de pistol în pădurea din apropierea Budapestei. Nu a fost rănit nimeni dar cocoșeii naționalismului maghiar nu s'au împăcat pe teren. Au plecat din pădure tot dușmani.

Luni dimineața a apărut în ziarul „Magyar Nemzet“ o mică răutate a d-lui Ștefan Lendvay care încheia: „Ziarele din România, totuș, n'au greșit când au scris cu ortografie românească numele d-lui M. Borcea-Cluj, când acesta fusese numit director al presei“.

Precum se vede sunt anomalii cărora singura explicație care se poate da, e anormalul vremurilor pe cari le trăim. Doi oameni de valoare, fiindcă, repetăm, atât d. M. Borcea-Cluj cât și d. Lehner, adică Kolosvari Borcsa Mihaly și Lendvay Ștefan, au un capital intelectual însemnat, care, întrebuințat în scopuri mari bune ar putea fi cu folos culturii.

Un îndrăzneț furt la Cluj

Cluj, 16 Martie

Țăranul Ioan Cocuț, din com. Topa Mică (Cluj), venind la târgul de vite din orașul nostru și izbutind să-și vândă vaca, a intrat într'un restaurant din preajma gării ca să se cinstească.

După ce a băut zdravăn, a făcut imprudența să se oprească în fața restaurantului și să-și numere banii, pentru a-și da seama cât cheltuise.

In acelaș moment, un tânăr care-i dăduse târcoale, s'a repezit asupra țăranului și smulgându-i punga cu bani din mână a luat-o la fugă. Deși are aproape 70 de ani, Ioan Cocuț s'a repezit după cel care îl jefuise, reușind să-l ajungă tocmai când hoțul căuta să se ascundă în vagoanele din fața gării Cluj.

Văzându-se descoperit, în timp ce bătrânul striga după ajutor, hoțul a izbutit să dispară. In urma acestui fapt, păgubașul s'a prezentat comisariatului IV de poliție, unde a reclamat cazul.

Cum a putut da amănunțit semnalmentele jefuitorului său, se crede că acesta nu este altul decât cunoscutul pungaș de buzunare Ioan Kis zis Căprariu, originar din comuna Tileagd (Cluj), care este un vechiu client al poliției, astfel că arestarea lui e aproape sigură.

Rugăciuni peutru odihna sufletului Patriarhului Miron

La Cehul-Silvaniei

Autoritățile și cursurile școlare au fost suspendate. In fiecare școală s'a evocat memoria defunctului Patriarh în cadrul unei pioase solemnități.

Comandanții stolurilor au ținut cuvântări, evocând viața și activitatea celui dispărut.

La orele 11 s'a oficiat în biserica gr. cat. un parastas pentru odihna sufletului înaltului Ierarh, în prezența autorităților și a personalului lor în subordine.

La Turda

Azi dimineață la stolurile de străjeri din orașul nostru, s'a făcut un serviciu religios pentru I. P. S. Patriarhul Miron Cristea după care comandanții de stol au arătat străjerilor și străjerelor viața și opera înaltului prelat

La ora 11 la toate bisericile din oraș s'a oficiat slujbe religioase

La catedrala ortodoxă serviciul religios a fost oficiat de un sobor de preoți la care a luat parte toate autoritățile, în frunte cu d. col. Emil Rădulescu, prefectul județului, comandantul garnizoanei, primarul orașului, precum și un însemnat număr de credincioși.

La Blaj

In ziua înmormântării Patriarhului Miron al României, Blajul întreg a îmbrăcat haină de doliu, arborând drapele îndoliate pe toate instituțiile publice și particulare.

Clopotele bisericilor chemau credincioșii să asiste la serviciul religios.

Astfel s'a oficiat câte un serviciu religios, pentru odihna sufletului Patriarhului Miron, în toate bisericile din localitate, în prezența reprezentanților autorităților civile și militare.

In capela ortodoxă serviciul divin a fost oficiat de către păr. Vasile Popa, care la sfârșit în o cuvântare a arătat meritele și serviciile aduse bisericii și țării întregi de către Patriarhul Miron.

In catedrală serviciul religios a fost oficiat de către P. S. Victor Pop, canonic mitropolitan, asistat de un sobor de preoți, răspunsurile fiind date de corul academiei de teologie.

Școlile secundare din localitate, fiecare în parte, au comemorat pe Patriarhul Miron Cristea.

Astfel la liceul de băeți „Sf. Vasile“ a vorbit d. profesor Grigorie Pădurean; la liceul comercial de băeți, d. profesor Augustin Nemeș; la școala normală de învățători d. profesor Isaia Cristian; la gimnaziul industrial „Sf. Iosif“ d. Ioan Mihălțian; iar la școlile secundare de fete, d-șoara profesoară Florica Avram.

La Brad

In ziua înmormântării Patriarhului României, la biserica ortodoxă din localitate, s'a oficiat un parastas, de față fiind autoritățile civile și militare, școlile și un numeros public.

Despre personalitatea primului nostru Patriarh, în cuvinte frumoase, a vorbit părintele Virgil Perian.

Comemorarea Patriarhului Miron la liceul din Năsăud

Năsăud, 15 Martie

Populația orașului nostru și în special școlile și instituțiile, au comemorat pe Patriarhul Miron, în ziua în care rămășițele pământești ale acestuia au fost așezate în cripta Patriarhiei.

S'a oficiat serviciul panachidei la bisericile unite și ortodoxe din localitate, în prezența tuturor autorităților.

In aula liceului arhiplină, d Aurel Sorobetea, profesor și director al liceului grăniceresc „G Coșbuc“, a rostit un cuvânt comemorativ, amintind întâmplări din viața Patriarhului Miron, din vremea când era elev al liceului din Năsăud. Intre altele d-sa a spus:

I. P. S. Patriarhul Miron a fost cel mai bun elev al liceului din Năsăud. In clasa V-a a obținut la toate materiile nota cea mai mare; în cl. VI-a a obținut nota cea mai bună la toate materiile afară de gimnastică unde a avut nota bine: asemenea și la tipic și la cântările bisericești.

Pe când era în cl. VII. profesorii, pentru a stârni în el ambiție și dorința de a munci, au fixat cinci subiecte pentru concurs la care trebuiau să ia parte elevii, dând pentru fiecare lucrare mai bună premii în bani.

Patriarhul a obținut premiul I, ocupându-se despre Virgilius Maro. Ca elev în cl. VII a fost membru al societății de lectură „Virtus Romana Rediviva“ și s'a prezentat în fața societății cu o lucrare intitulată „Virtutea“, care constitue primul său articol publicat mai apoi în „Muza Someșană“ pe anul școlar 1885/86 Aceasta era o revistă școlară scrisă cu mâna de elevii liceului unde a publicat și Coșbuc primele sale încercări literare.

In cl. VIII este ales președintele societății de lectură a elevilor, cu care ocazie a citit o dizertație cu titlul „Desvoltarea și răspândirea jocurilor naționale românești“. A lucrat intens și mult la această societate a elevilor luând parte la concursul pentru obținerea premiilor date de profesori și totdeauna luând premiul I.

La 24 Aprilie 1887 și-a citit dizertația ținută în cadrele societății de lectură la Casina română din Năsăud, aceasta fiind prima lui manifestare în public.

In primăvara anului 1887 a absolvit liceul. La acest examen s'a prezentat foarte bine pregătit și cu reale aptitudini intelectuale în fața comisiei de maturitate. A fost admis cu nota cea mai mare, care echivează cu nota „excepțional“ sau zece. Cum pe acele timpuri la Năsăud nu era internat, Patriarhul a stat în gazdă la fruntașa familie a Năsăudului, Simion Catarig de pe Valea Caselor. Aci a fost cercetat adeseori de părinții săi, dar mai ales de iubita sa mamă, care îi aducea „merindea“ necesară pentru susținerea lui la școală. La gazdă a trăit simplu ca și mulți alți copii de țărani cari erau elevi la liceul nostru și se mulțumea că-și poate alunga foamea cu o bucată de pâine sau mămăligă pe care o pregătea în „ciaon“. In ziua de 12 Decembrie 1938 cu ocazia vizitei făcute pentru a-l invita să patroneze serbările jubilare ale liceului nostru — a declarat în fața delegației năsăudene: **„Mi-e dor și mi-e drag Năsăudul și tot ținutul lui, căci acolo am învățat să nu fiu domn și să muncesc“.**

—xX⊙■⊙Xx—

Arestarea unui spărgător la Cluj

Cluj, 15 Martie

Cu ocazia raziei făcute în noaptea de Marți spre Miercuri în localitate, gardienii unei patrule polițienești au surprins pe un necunoscut care căuta să spargă o măcelărie din piața Ștefan cel Mare.

Lucrând cu unelte de spargere din cele mai moderne, răufăcătorul isbutise să sfarme zăvorul de la ruloul măcelăriei și în momentul apariției gardienilor căuta să pătrundă în prăvălie cu ajutorul unor chei potrivite.

Somat să se predea, necunoscutul a luat-o la fugă pe str. Avram Iancu, căutând să se facă nevăzut în străduțele din imediata vecinătate a vechiului zid al cetății clujene.

Mulțumită întunericului nopții, poate ar fi isbutit să scape, dacă n'ar fi făcut imprudența să ia cu el la plecare și sacul cu uneltele cu care săvârșise spargerea. Ingreunat însă de aceste lucruri, de cari părea că nu voia să se despartă, hoțul a fost repede ajuns și imobilizat de gardieni, cari l-au dus apoi la chestura poliției.

In urma interogatoriului și a percheziției la care a fost supus, s'a constatat că se numește Francisc Kis și locuiește în str. Ciceo Pop. Cercetările poliției continuă, deoarece din felul cum a fost comisă spargerea, poliția crede că Francisc Kis nu este la prima lui ispravă.

—xX⊙■⊙Xx—

Din Hunedoara

PARASTAS PENTRU PATRIARHUL MIRON.—Marți, 14 c., la ora 11 a. m., s'a oficiat la biserica ort. rom. de către păr. protopop Nicola Suciu și păr. Gheorghe Tarcea, parastasul pentru odihna sufletului fostului Patriarh al României.

Au fost prezenți reprezentanții autorităților, străjerii tuturor școalelor în frunte cu comandanții și corpul didactic.

Prohodul de înmormântare l-a cântat corul gimnaziului de fete condus de d-ra prof. Dora Lepa.

A vorbit păr. protopop evocând, în cuvinte alese, figura marelui dispărut.

La sfârșit toți străjerii au cântat „Tatăl nostru“.

DECES — In ziua de 13 Martie a decedat în com. Ghelar, după o lungă suferință vrednicul preot ort. rom Gheorghe Henția, care a păstorit această biserică mai bine de 20 de ani.

Greaua situație materială a meseriașilor români din jud. Năsăud

Se impune acordarea unor mai insemnate credite din partea Institutului național al cooperației, pentru formarea și intărirea clasei de mijloc românești

Bistrița, 16 Martie

Județul Năsăud, cu capitala Bistrița, este unul din cele mai mici și totodată cele mai sărace județe din țară. Cele 110 comune, câte le are și dintre cari unele sunt situate la poalele munților, la o altitudine până la 900 m., sunt populate de vre-o 2/3 români, iar restul sași, unguri și evrei. Multe din aceste comune au populație româno-săsească sau româno-maghiară. Pe când orășelul Năsăud este locuit în majoritate de români, cu un procent destul de mare de evrei, capitala județului, mai trece și azi ca o urbe săsească, dat fiindcă sașii posedă, în cea mai mare parte, proprietățile imobiliare.

Meseriașul român în jud. Năsăud este de obiceiu fiu de țăran și dela sate, fie că își exercită meseria în oraș sau în comună rurală. Pregătirea sa profesională este în cele mai multe cazuri foarte bună, așa încât ar putea concura la executarea comenzilor din punct de vedere calitativ cu oricare dintre meseriașii minoritari.

Cu toată pregătirea sa bună profesională, meseriașul român la Bistrița, în majoritatea cazurilor, își exercită încă meseria într'un atelier situat la periferia orașului, unde își are și căsuța proprie și locuește cu familia sa. Meseriașul român nu poate încă nici azi concura la obținerea celor mai însemnate și rentabile comenzi dela autoritățile de stat și comună sau mari întreprinderi și instituții, pentru motivul că, fiind lipsit de capital, nu poate depune garanția cerută. nu poate să-și procure materialul necesar pentru executarea unor comenzi mai mari.

Un credit ieftin și cu termen lung ar fi idealul mult mai dorit de el, ca să-și poată pune în practică cunoștințele sale profesionale.

Stând deunăzi de vorbă, în această privință, cu d. *Gheorghe Matei*, președintele Reuniunii meseriașilor, comercianților și muncitorilor români din localitate, d-sa ne-a declarat printre altele următoarele:

„Un sprijin real și efectiv pentru meseriașul român nu a întârziat, firește, să vină și suntem foarte mulțumiți că actualul regim a înțeles necesitatea și importanța satisfacerii unor imperioase nevoi naționale, aprobând credite destul de însemnate pentru toate județele din țară. Județului Năsăud, pentru categoria meseriași, i s'a pus la dispoziție un credit de un milion lei. Condițiunile sunt cele știute și anume 7 la sută dobândă, iar termenul maxim de un an.

Ținem să semnalez forurilor în drept efectele bune și totodată și neajunsurile acestui credit. Plafonul de un milion pentru jud. Năsăud este mult prea mic. Faptul că meseriașul român în orașul Bistrița și în jud. Năsăud în general are drept concurent pe meseriașul minoritar, cu o situație materială excepțional de bună, reclamă acordarea de credite cât se poate de mari, spre a da posibilitate acestui meseriaș cinstit și harnic să obțină și el comenzi mai importante, îmbunătățindu-și prin aceasta situația materială mai de vreme. Dobânda de 7 la sută este acceptabilă și va fi plătită cu ușurință la orice sumă. Nu se poate spune însă același lucru referitor la termenul de plată fixat la maximum un an. Meseriașul nostru, care, în cele mai multe cazuri, are nevoe de credit pentru înzestrarea atelierului său cu câte o mașină nouă, cu scule și în deosebi cu material, nu poate trage folosase dintr'un împrumut dat pe timp de 12 luni. Ba mai mult este pus în situația de-a nu putea face, în aceste condițiuni, nici un împrumut, știind înainte că nu poate satisface condițiunile de plată. Banca populară „Meseriașul“, prin care se dau aceste credite, pentru aceste motive, chiar dela începutul manipulării acestui credit, întâmpină mari greutăți, neputând satisface cererile sutelor de meseriași, cari prezintă garanții din cele mai bune. In condițiunile stabilite de acum, efectul dorit, prin urmare, nu va putea fi obținut, din care cauză, în urma acestor constatări făcute, aș propune călduros și cu cele mai frumoase intenționi următoarele: Pentru județul nostru unde, poate situația este excepțională față de alte județe din țară, să se aprobe un credit de cel puțin 3 milioane lei pentru meseriașii din Bistrița și restul județului, cu un termen de plată de cel puțin 3 ani, iar limita maximă să fie de 100 mii lei de împrumut.

In aceste condițiuni, propuse de mine, creditele oferite meseriașilor români din jud. Năsăud vor avea efectul dorit, contribuind la formarea și întărirea clasei burgheze românești, într'un județ cu minorități cu situații materiale bune, spre deplina satisfacție a tuturor factorilor chemați la buna rezolvare a acestei probleme, a încheiat d. Gheorghe Matei.

ȘTIRI DIFERITE

VIȘEUL DE SUS

FOC. — La fabrica de sifoane a evreului Wieder, din localitate, a luat foc paele de măturI, dintr'o magazie unde se fabricau mături. Până să soseacă la fața locului, pompierii primăriei, focul a mistuit întreaga magazie. Pompierii au avut de lucru numai cu localizarea focului ca să nu se întindă și la clădirile vecine.

CULTURALE. — In cadrul căminului cultural „Bogdan Vodă“, din localitate la școala primară în sala de teatru a vorbit Duminică la orele 3, d. inginer Răducu, despre apărarea pasivă în caz de atac aerian și despre măsurile preventive, pe cari trebue să le la instituțiunile industriale.

TIMPUL. — In regiunea noastră, de 2 săptămâni s'a lăsat un frig însoțit de o zăpadă, cum nu a fost nici în timpul iernii, lucru ce a bucurat pe toată lumea, căci mai înainte fusese o căldură care grăbea pomii.

PETROȘANI

INSTALAREA COMISIEI INTERIMARE A CASEI DE ASIGURĂRI. — Potrivit deciziunei ministeriale la Casa de asigurări sociale din localitate a fost numită o comisie interimară compusă din următoarele persoane: Nicolae Gavrilescu și Virgil Serb, titulari; Alex. Popescu și Alex. Sibila, supleanți, reprezentând marea industrie, ca patroni; P. Șoit și Iuliu Socol, titulari și Teodor Munteanu și Ion Legrand, supleanți, reprezentând pe salariații din marea industrie; Ioan Radu, titular și Gh. Crișan, supleant, reprezentând pe patronii din mica industrie; Constantin Negulescu, reprezentând pe comercianții patroni și Vasile B. Taloescu, titular și Șt. Popescu, supleant, reprezentând pe salariații din comerț.

Această comisie interimară s'a instalat în ziua de 15 c., în prezența d-lui inspector general dr. V. David, delegatul ministerului muncii și al Casei centrale a asigurărilor sociale.

Cu această ocaziune s'a făcut și constituirea, alegându-se ca președinte d. Nicolae Gavrilescu, iar ca delegați la adunarea generală a Casei centrale d-nii Virgil Serb și P. Șoit.

După ce membrii comisiei au depus jurământul, d. inspector general David a ținut o cuvântare ocazională. A răspuns d. președinte N. Gavrilescu, mulțumind și asigurând pe cei în drept că noul consiliu își va face pe deplin datoria.

SPECTACOLE. — Sâmbătă 18 și Duminică 19 c. va rula la cinematograful muncitoresc „Goldwyn-Folliers“ un film cu comicii Ritz Boothers.

TG.-MUREȘ

TURNEUL TEATRULUI RELIGIOS DIN BUCUREȘTI. — Luni seara 13 Martie, trupa misionară a Teatrului religios din București, care a luat ființă sub patronajul mult regretatului I. P. S. S. Patriarhul Miron Christea, a reprezentat în sala Palatului cultural din localitate, „Drumul Crucii“ tragedie creștină în 5 acte, de I. Frumușani, cu întregul ansamblu din capitală, alcătuit din 40 de persoane, — muzica de scenă și coruri fiind compuse de D. Ștefan Popescu, profesor la Academia regală de muzică, coruri executate de corul bisericei ortodoxe din Tg. Mureș de sub conducerea maestrului Alexandrescu.

Reprezentația a fost reușită, dar decorurile și amenajarea scenei au lăsat mult de dorit.

Era oare greu să se picteze, în mod artistic 5 fonduri pe pânză, pentru cele 5 acte, care, cu ajutorul efectelor de lumini, să impresioneze publicul și pe calea vizuală, nu numai pe cea auditivă? Mai ales că un asemenea turneu are o mare menire.

NĂSĂUD

CONCENTRAREA PREMILITARILOR LA MUNCA DE FOLOS OBȘTESC. — Tinerii premilitari din plasa Năsăud sunt concentrați în diferite comune, unde desfășoară o frumoasă muncă pentru interesul obștesc ca: plantații, podețe, pârae, indiguiri, șanțuri, etc.

D. lt. col. Octavian Minea, comandantul subinspectoratului P. P. din județ, face zilnice inspecții inopinate la aceste centre de concentrare, controlând activitatea și dând îndrumările necesare pentru o muncă cât mai intensă și rodnică pentru ridicarea satelor.

Ținem să amintim că tinerii premilitari din subcentrul Năsăud (țărani) lucrează la pepiniera direcției silvice, din grădina dela „Ruine“, unde fac anumite plantații și pregătesc terenul pentru însămânțările silvice de primăvară. Această tabără este condusă de inimosul comandant al subcentrului d. Onișor Irini-Rebrișoara.

Tinerii premilitari din com. Rebrișoara, comandanți de d. inv. Const. Vrabie, execută lucrări edilitare în comună și pe hotar.

INFIINȚAREA UNUI CAMIN CULTURAL. — Zilele acestea a luat ființă în comuna Mintiu-Năsăud, un nou cămin cultural afiliat Fundației culturale regale „Principele Carol“, Serviciul social.

Adunarea generală de constituire a fost prezidată de d. Anton Sirlincan, pretorul plășei Năsăud, care a rostit o cuvântare în cadrele căreia a dat lămuririle necesare asupra menirii căminului cultural.

Președinte al căminului a fost ales pr. protopop O. Bulbuc, director: Ion Petreanu înv. pens.; secretar: Ștefan Solovăstru, învățător; cenzor: d. Ion Drăgan, înv. pens.; vice-președinte: înv. dir. Ion Pop și alți 14 țărani gospodari din comună.

Populația a hotărît ca numele căminului să fie „Maior Iulian Martian“, distinsul bibliofil, scriitor și ofițer al Graniței năsăudene, decedat anii trecuți.

La sfârșitul ședinței, pr. O. Bulbuc a rostit o cuvântare, în care a mulțumit d-lui pretor pentru contribuția avută la înființarea acestei societăți, care este chemată să redreseze viața morală, culturală și economică a comunei.

DELA ȘCOALA ȚARANEASCA JUDETEANA. — Pentru prima dată în orășelul nostru — vechiu centru cultural — a luat ființă o „școală țărănească“, deschisă în ziua de 12 Martie c., în prezența d-lui Octavian Neamțu, secretarul general al serviciului social și a d-lui colonel I. Dumitrache, prefectul județului Năsăud.

Au fost invitați să participe țărani din comunele județului.

S'au prezentat până acum delegații din 25 comune. Majoritatea sunt din comunele grănicerești.

Cursiștii sunt găzduiți la școala normală de învățători prin bunăvoința d-lui director Ion Seplecan, unde au dormitoarele. Masa o primesc la liceul grăniceresc „G. Coșbuc“, unde grație solicitudinii d-lui director A. Sorobetea, se țin și cursurile teoretice. Cursurile practice se vor ține în grădina model a d-lui prof. Ion Filimon, grădina și ferma școlii normale și pepiniera direcției silvice.

SĂLIȘTE

PARASTAS PENTRU PATRIARHUL MIRON. — Marți, în ziua înmormântării Patriarhului Miron, din inițiativa comitetului parohial s'a oficiat la biserica cea mare din localitate un parastas pentru odihna sufletului marelui dispărut. La această ploasă ceremonie au fost de față: corpul didactic și elevii școalei primare, gimnaziul mixt, liceul comercial, școala de menaj, șefii autorităților în frunte cu prim-pretorul plășii, d. Liviu Roșca, d. A. D. Cătană, judecător; dr. N. Dragomir, medicul circumscripției; dr. N. Oprean, medic-higienist; S. Duma, notar; D. Roșca, primar, etc., precum și toate societățile și reuniunile din comună.

Slujba parastasului a fost oficiată de preoții Iacob Steflea și Ioan Isac.

La sfârșit, pr. I. Isac a vorbit despre viața și opera aceluia care a fost patriarh al României și președinte al consiliului de miniștri.

INSPECȚIA ȘCOLARA.—Școala de copii mici din localitate a fost inspectată zilele trecute de d. subrevizor școlar Vasile Vulcu. D-sa a găsit aici o școală model, iar pe cele două învățătoare, d-ra E. Comșa, directoarea școalei și d-na A. Giurgiu, la înălțimea misiunii lor.

SERBARE PREMILITARA. — Elevii premilitari dela liceul comercial din localitate vor juca Duminică la Sibiu, pe scena teatrului orășenesc, piesa „Cetatea Neamțului“ de V. Alexandri.

Piesa a fost pregătită sub conducerea și supravegherea d-lui prof. Gh. Damaschin.

SOVATA

CONSTRUIREA UNEI NOUI BISERICI ROMANE-UNITE. — Cât este de mare și de renumită Sovata, și totuși nu are decât o mică și veche biserucță.

Spre a corespunde cerințelor de azi, preotul român-unit Alexandru Târnoveanu a pus bazele înființării unei biserici în mijlocul comunei, lângă școala primară de stat, într'un cât biserucța veche este și la marginea comunei.

In acest scop, în ziua de 12 Martie, s'a instituit un comitet, președinte fiind ales d. Emil Negruțiu, administratorul Vechiului Scaun de Mureș, hotărînd ca în primăvara aceasta să se înceapă construirea noului local de închinăciune.

ITINERAR DE RECRUTARE. — Recrutarea tinerilor din clasa anului 1940 (născuți în anul 1918), pentru notariatul Sovata cu comunele Sărățeni și Ilieș, va fi în ziua de 23 Martie, în localul școalei primare din Miercurea Niraj. Recrutările la termen, pentru plasa Miercurea Niraj, vor fi la 24 Aprilie.

SIGHIȘOARA

ATENȚIE LA TREN.— In ziua de 14 Martie a. c. femeia Floarea Fogarasi din Mediaș, de origine din comuna Vadasi (Odorheiu) a fost surprinsă pe linie de automotorul, care face cursa Sibiu-Mediaș, la intrarea acestuia în gara Mediaș. Nefericita femeie a fost omorâtă pe loc din cauză că fiind surdă n'a putut auzi sosirea trenului și având și vederea slabă nu l-a putut observa.

SDROBIT DE ROATA UNEI MORI CU APA. — In ziua de 14 Martie a. c. băiatul Ioan Zimmermann din Laslea, jucându-se la moara cu apă a comunei Laslea, a fost prins de roata care învârtește fusul pietrei, rupându-i brațul drept, coloana vertebrală și sdrobindu-i pieptul. Nefericitul a rămas mort pe loc.

MOARTE SUBITA. — Mosneagul Ilie Barbu, din Dumbrăveni, în ziua de 14 Martie a. c. aflându-se în comuna Saroșul, s'a dus în șura femeiei Ana Ganea ca să se odihnească. Aci însă a încetat din viață.

Nefiind nicio bănuială asupra morții a fost autorizată înmormântarea

CEHUL-SILVANIEI

SINUCIDERE. — Tânărul Vereș Ioan, căsătorit de 2 luni, a fost chemat pe ziua de 6 Martie să se prezinte la cercul de recrutare pentru a fi incorporat. Până în marginea comunei a fost însoțit de soția sa. După câteva ore, nu departe de locul despărțirii, a fost găsit de niște consăteni spânzurat, de un pom din marginea șoselei. Din cercetările făcute, rezultă că a recurs la acest disperat act din cauza gelozie. Nefiind bănuieli de crimă, parchetul a autorizat înmormântarea.

MUNCA DE FOLOS OBȘTESC. — Tinerii din subcentrul premilitar Cehul-Silvaniei, de sub conducerea d-lui Victor Fălăuș, au fost concentrați pe 10 zile, pentru muncă de folos obștesc. Cea mai mare parte din ei au fost puși la dispoziția ocolului silvic, pentru scoaterea puieților de salcâmi din pepiniera ce are la Jurtelecul-Hododului. Acești puieți vor fi distribuiți școlilor, pentru împădurirea terenurilor nefolosibile cu ocazia serbării sădirii pomilor.

Restul au fost puși la dispoziția primăriei, pentru executarea diferitelor lucrări de folos obștesc.

BAIA DE CRIȘ

VETERINARE. — D. dr. Conrad Heman, medicul veterinar al plasei Baia de Criș, a început examinarea anuală de primăvară a animalelor din întreaga plasă. In acelaș timp se face vaccinarea lor contra antraxului. Vitele vor fi prezentate în zilele fixate de medic, la primăria comunală, în cea mai perfectă stare de curățenie.

SILVICE. — Tinerii premilitari din plasa Baia de Criș și Brad, au fost concentrați pe timp de 10 zile pentru munca de folos obștesc și trecuți la pepinierele ocolului silvic. D. ing. Bruno Romoșcan, șeful ocolului silvic, s'a deplasat în comuna Brad pentru a da lămuririle necesare brigadierilor silvici, la fața locului, vorbind tot odată și tinerilor premilitari despre rolul muncii obștești, iar la Baia de Criș a fost însărcinat a vorbi premilitarilor brigadierul Traian Micluția.

Premilitarii se vor ocupa în primul rând cu scoaterea puieților din pepinieră, iar mai târziu vor începe plantarea lor pe locurile fixate din timp de organele silvice.

PARASTAS. — In biserica ortodoxă și unită s'a oficiat un parastas pentru odihna sufletului patriarhului Miron.

Au luat parte toate autoritățile civile și militare. Slujba a fost oficiată de către părintele paroh Nicolae Florea.

VÂNĂTORESTI. — Societatea de vânătoare „Mistrețul“ a ținut adunarea generală anuală în sala primăriei. A prezidat d. Bruno Romoșcan, șef ing. silvic.

D. Nicolae Sanatescu, secretarul societății, a prezentat gestiunea pe anul 1938. Apoi s'a dat cuvenita descărcare comitetului.

S'a luat în discuție proectul de buget pe anul 1939, care a fost aprobat.